

BLAHOSLAVENÁ ZDENKA, NAPLNENÁ DUCHOM POKÁNIA

- V posledných desaťročiach sa ľudia spovedi vyhýbajú
- V 50. rokoch bolo bežné, že každý dobrý kresťan šiel na spoveď raz za mesiac, postupne sa to však zužuje na Vianoce, Veľkú noc a Všetkých svätých
- Niektorí už nechodia vôbec
- Otázkou zostáva, čo je dôvodom poklesu záujmu o túto sviatosť?

Spoveď

- je miesto, kde ľudia môžu hovoriť o svojich pocitoch viny a zažiť odpustenie
- mnohí terapeuti kňazom závidia, že v tomto sviatosťnom rozhovore sa nielenže hovorí o vine, ale zahŕňa aj obrad ktorý sprostredkuje odpustenie
- má uzdravujúci a oslobodzujúci účinok

Pre spoveď sa používajú rôzne výrazy. Jedným z nich je

vyznanie alebo priznanie

- ľudia, ktorých zaťažil hriech ho znovu obnovujú vyznaním
- V NZ sa hovorí o vyznaní hriechov pred Bohom Jn 1,9 a vzájomnom vyznávaní hriechov Jak 5,1 (tu nejde o spoveď pred kňazom)

potom je to pokánie

- v preklade - niečo, čo nebolo dobré, chceme urobiť lepším
- v pokání sa pokúšame o obnovenie svojho vzťahu k Bohu a k ľuďom.
- Potreba pokánia je v každom človeku, pretože je schopný vycítiť, že znova zišiel zo správnej cesty a potrebuje úmysel a moment rozhodnutia začať odznova
- V SZ sa píše o dňoch pokánia, počas ktorých ľud pôstom a plačom ľutoval svoje hriechy a sľuboval Jahvem, že sa k nemu znova obráti celým svojím srdcom.
- Proroci kritizovali vonkajšie prejavy a poukazovali na dôležitosť vnútornej premeny, na obrátenie srdca. Vlastné obrátenie sa uskutočňuje v hĺbke duše.
- Ev. sv. Marka: Ježiš hovorí: „Naplnil sa čas a priblížilo sa nebeské kráľovstvo. Kajajte sa /obráťte sa/ a verte evanjeliu. Mk 1,15
- V NZ sa hovorí o obrátení, čo naznačuje výraz – metanoia

Metanoia – znamená zmeniť zmýšľanie, rozmyšľať inak, po novom, vidieť to, čo bolo ukryté. Zmena a zlepšenie správania začína novým zmýšľaním. A keď sa zmení zmýšľanie, môže dôjsť k premene správania

Lk hovorí o metanoii toto:

Keď sa Židia prichádzajúci zo všetkých končín Zeme do Jeruzalema, hlboko pohnutí Petrovou kázňou po zoslaní Ducha Svätého, opýtali: Čo máme robiť bratia? Peter im odpovedal: **„Robte pokánie /obráťte sa / a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Ducha Svätého. (Sk 2, 37-38)**

Táto Petrova výzva je srdečným pozvaním pre Izraelitov, aby sa obrátili. Metanoia je Božím darom pre Židov aj pohanov. Tí sa už nemusia obrezať, musia sa len na svet dívať inými očami, odvrátiť sa od svojej doterajšej nevedomosti (Sk 3,17) a obrátiť sa k Bohu. Ísť novou cestou.

Zmierenie - reconciliacio

Zmierenie prináša pokoj a znova zjednocuje. Hriechom sa človek Bohu odcudzuje. Stráca k nemu svoj vzťah. Zmierenie, znovunastolenie spoločenstva je slobodnou ponukou Boha smerom k človeku. Smie ho vďačne prijať.

Pre Pavla je **radostnou zvesťou**, ktorú ohlasoval v mene Ježiša Krista. „Veď v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!“ (2 Kor 5, 19a.20b.)

Keď sa chce človek priblížiť k Bohu, nemá sa chváliť svojimi skutkami, ako to robil farizej, ale byť pokorným ako mýtnik. **Podľa Lukáša je mýtnikova prosba „Bože, buď milostivý mne hriešnemu!“ (Lk 18,13) postojom, ktorý má mať kresťan vo svojej modlitbe. Pripravenosť kajať sa patrí neodmysliteľne ku každej modlitbe a ku každej bohoslužbe.**

Spoveď ako povinnosť

Mnohí si myslia, že ako kresťania sa „musia“ spovedať. No pre spoveď neplatí žiadne musím. My sa smieme spovedať. **V spovedi smieme zakúšať, že sa Boh k nám obracia a odpúšťa nám.**

Z teologického hľadiska sa musíme spovedať zo smrteľných hriechov. Sú to tie, pri ktorých sa v závažnej veci vedome a slobodne rozhodujeme proti Bohu. Väčšinu hriechov však páchame zo slabosti alebo ovládání našimi emóciami a vášňami.

Vina a pocit viny

Pri spytovaní svedomia podľa cirkvou odporúčaných spovedných zrkadiel sa dnešný človek už necíti vinným. Kto je teda vinný? A kde sú hranice našej neviny? Vinný je ten, kto nerozpozna skutočnosť takú, akou je, keď sa len ľahostajne vezie popri ostatných. Vinný je ten to sa zo zotrvačnosti, lenivosti a nedostatku odvahy nepokúša zmeniť spoločenské pomery. Svet obchodov a odsúdenie k výkonom a úspechu ho zatláčajú do viny bez toho, aby si to všimol.

Strata schopnosti vnímať vlastnú vinu vedie k strate ľudskej podstaty.

Podľa C. G. Junga sa človek stáva vinným, keď sa zdráha pozrieť vlastnej pravde do očí a len naivný človek si môže namýšľať, že je schopný vyhnúť sa hriechu.

Vina je šancou odhaliť pravdu o sebe samom, nazrieť do hĺbky svojho srdca a tam na jeho dne objaviť samotného Boha. Našou úlohou je, aby sme svoje tienisté stránky prijali a vo všetkej pokore vlastnú vinu akceptovali. Pretože na ceste, na ktorej sa človek stáva sebou samým sa zákonite dostane aj do situácií, z ktorých vyjde ako vinník. Keď sa človek postaví svojej vine zoči-voči, neuškodí mu na jeho ceste sebauvedomovania.

Uvedomiť si svoju vinu súčasne vyžaduje, že aj niečo zmeníme a zlepšíme. Vtedy sa vina stáva hybnou silou. **Skúsenosť s vlastnou vinou môže byť začiatkom vnútornej premeny.**

Len ak dokážeme odpustiť ľuďom, ktorí nám ublížili, môže sa ľadovec zmrazených pocitov nenávisťi v našom vnútri rozpustiť a zlo byť premenené a premnožené. Bez odpustenia zlo bujnie ako rakovina.

Zaobchádzanie s vinou

Pri zaobchádzaní s vinou sa musíme chrániť dvoch tendencií: **sebaobviňovaniu a sebaospravedlňovaniu**

Ak obviňujeme samých seba, zahrýzame sa pocitmi viny a tým sa tresceme. Svoju vinu dramatizujeme. Chýba nám od nej odstup. Dovoľujeme jej, aby nás ovládla a stiahla so sebou na dno. Toto sebaznehodnocovanie často nezodpovedá skutočnosti a dokonca bráni úprimnej sebakritike a prevzatiu osobnej zodpovednosti. Človek sa tak totálne odsudzuje a vyhýba sa pozrieť na to, ako sa veci v skutočnosti majú. Často je sebaobviňovanie len druhou stranou jednej mince – pýchy. Často sa títo ľudia vyhlasujú za najväčších hriešnikov. Pretože nemôžu byť najlepší, musia byť aspoň najhorší. Nechcú rozpoznať svoju priemernosť a za každú cenu chcú ostatných predstihnúť, ak už nie v dobrom, tak aspoň v zlom. Pomohla by im pokora, t.j. odvaha stáť pri sebe a svojej ľudskosti.

Iné nebezpečenstvo spočíva v tom, že sa budeme ospravedlňovať. A to je spôsob, ako utiecť pred vinou. Hľadáme dôkazy svojej nevinoty a pokúšame sa ospravedlniť. No čím viac to robíme, tým väčšie sú naše pochybnosti. A tak znova začneme hľadať ďalšie zdôvodnenia našej nevinoty. Odmietame postaviť sa zoči-voči vlastnej vine, ktorá vháňa človeka do zaneprázdnenosti. Neznesie ticho. Pretože v ňom sa hneď vynoria pocity viny a človek zistí, že jeho pokusy o sebaospravedlnenie vlastne nevedli nikam.

Oslobodzujúci rozhovor

Postaviť sa zoči-voči vlastnej vine je súčasťou ľudskej dôstojnosti a je výrazom vnútornej slobody. Niekedy naša vina nespočíva v tom, z čoho sa sponedáme, ale v tom, že odmietame spoznať vlastnú pravdu o sebe. Keď svoju vinu bagatelizujeme tým, že ju zhodíme na iných alebo sa jej inak pokúsime uniknúť, pripravíme sa o túto dôstojnosť a slobodu. No keď prevezmeme za svoje zlyhanie zodpovednosť, zriekneme sa tak všetkých pokusov o sebaospravedlňovanie a obviňovanie druhých. To je podmienkou toho, že sa vnútorne posunieme ďalej. Priznanie vlastnej viny vedie k zážitku blízkosti a hlbšieho vzájomného pochopenia.

Sv. spoveď ako prameň života

Existujú ľudia, ktorí sa stále sponedajú, no doteraz sa ešte so sebou samými nezmierili. Dôležité je prijať sa takí, akí sme, a to so všetkým, čo si v sebe nosíme. Mnohí reptajú na svoj život kvôli detstvu, v ktorom sa necítili byť pochopení a boli v ňom často zraňovaní. Tento svoj zranený život potom využívajú ako zámienku, aby ho nemuseli vziať do svojich rúk a prevziať zaň zodpovednosť, alebo ako neustálu výčitku rodičom, ktorí sa previnili na ich nešťastí. Kto zotrúva v takomto nezmiernenom postoji, tomu žiadna duchovná cesta nepomôže pohnúť sa z miesta ďalej. Mnohí sa hnevajú, keď sú konfrontovaní so svojimi

zlými stránkami. Chceli by byť perfektní. Keď ich prepadne strach, vyčítajú si, že by sa ako kresťania nemali vôbec báť. Keď pociťia žiarlivosť, odsudzujú sa. Mali by sa vydať na cestu pokory. Pokora je odvaha zostúpiť do vlastného temna. Pokora znamená aj rátať s tým, že to, čo som si myslel, že som prekonal, sa môže vrátiť.

Zmierenie v spoločenstve, rodine

Keď niekde žijú vedľa seba nezmierení ľudia, môže to rozbiť celé spoločenstvo. Práve v rodinách sme odkázaní na vzájomné odpúšťanie. Zmierenie s druhými ľuďmi nedosiahneme tak, že svoje zranenie, bolesť a zúrivosť potlačíme. Najprv si musíme pripustiť, že sa hneváme, a tak sa od toho druhého dištancovať. Až keď si od neho vytvoríme zdravý odstup, budeme oslobodení od jeho deštruktívnej moci. Necháme ho byť takým aký je, no nedáme mu nad nami moc. Odpustiť však neznamená, že mu padneme okolo krku.

Prvý krok k zmiereniu spočíva v tom, že sa zriekneme jeho posudzovania a odsudzovania. Druhým krokom je nadviazať vzťah k tomuto človeku. Musí byť však pripravení otvorene komunikovať. Pokúsím sa s ním a s minulosťou vyrovnať. Len čo mi to umožní, podídem k nemu alebo na krok z jeho strany zareagujem pozitívne.

Peter na svoju otázku, koľkokrát treba odpustiť, dostal od Ježiša odpoveď: „Nie sedem ráz, ale sedemdesiat sedem ráz...“ (Mt 18,22). Čiže zakaždým, bez obmedzenia. No odpustenie neznamená, že sa konflikty zmietnu pod koberec. Ak sa niekto prehreší, mal by sa s ním niekto porozprávať. Nie o ňom, ale s ním. Cieľom rozhovoru je získať ho späť. Vzájomným počúvaním a rozhovorom sa môže konflikt vyjasniť a môže dôjsť k zmiereniu.

Spoveď nás chce povzbudiť, aby sme hľadali cesty na vyriešenie konfliktov. A posielala nás domov s poverením zmieriť sa s tými, ktorým sme ublížili alebo s tými, ktorí ublížili nám.

Obrátenie

Obrátenie má poznačiť celý náš život. Máme sa obrátiť, lebo Boh je blízko. „Naplnil sa čas, priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte evanjeliu...“ (Mk 1, 15). Svojou výzvou na obrátenie nás Ježiš stavia pred otázkou: **Smeruje náš život k životu alebo k smrti? K činorodosti alebo k ustrnutiu? K prázdnote alebo k plnosti? Na mojej ceste nachádzam svoje pravé ja alebo pred ním utekám?**

Obrátiť sa znamená otočiť sa smerom k Bohu. Je pozvaním do života. Obrátenie znamená aj „vidieť za“. Vidieť v každom človeku a Božom stvorení Boha samého, v našich každodenných zážitkoch rozpoznať Boha, ktorý k nám hovorí. Napr. prostredníctvom stretnutia s ľuďmi, nejakej skúsenosti, či už pozitívnej alebo negatívnej, úspechu alebo neúspechu a iné. Obrátenie znamená aj to, že vo všetkom budeme rátať s tým, že Boh je nám blízko, že nás oslovuje a že v nás niečo koná.

Tri stránky Boha: Láska Boha je milosrdná, trpezlivá a obracia sa k hriešnikom. Boh nám zakaždým umožňuje začať odznova. „Lebo keby nám srdce niečo vyčítalo, Boh je väčší ako naše srdce a vie všetko...“ (1 Jn 3, 20).

Ježiš sa osobitným spôsobom obracal k hriešnikom, u ktorých vycítil pripravenosť k obráteniu. Farizeji si vo svojej zbožnosti už pripadali dosť dobrí, než by potrebovali obrátenie. **Sú ľudia, ktorí vo svojej zbožnosti stvrdli. Nie sú otvorení pre milosrdnú Božiu lásku.**

Ježiš sa hriešnikom snažil sprostredkovať, že ich zlyhanie je šancou, aby sa obrátili a začali odznova. **Ježiš nás chce urobiť vnímavými na Božiu vôľu, aby sme sa na ňu v každej konkrétnej situácii pýtali znova.**

Zhrnutie

Spoveď je konkrétnou cestou pre zmierenie so sebou samým a s našimi blíždymi., pre neustále obrátenie a prežitie skúsenosti, že Boh nás bezpodmienečne miluje. Nemôžeme ju izolovať a oddeliť od toho všetkého, čo nám Ježiš zvestoval. Má zmysel ako súčasť jeho poslania, aby sme žili tak, ako to zodpovedá Božej vôli a súčasne nám ako ľuďom. V spovedi stretávame Ježiša, ktorý hriešnikom odpúšťal ich viny. A stretávame Ježiša Krista – Boha, ktorý nás z našej viny a pocitov viny oslobodzuje a ktorý nám umožňuje v tejto sviatosti prežiť jeho milosrdnú lásku. Čas od času sa potrebujeme zamyslieť a bilancovať. Je v poriadku ako žijeme? Spoveď je dobrým rozhodnutím. Svoju kožu nevymeníme. Aj naďalej budeme musieť žiť so svojimi problémami a chybami, no spoveď je impulzom, aby sme začali odznova, uvedomelejšie a pozornejšie. Je miestom, na ktorom môžeme zakúsiť, že Boh nás bezpodmienečne prijíma a odpúšťa nám naše hriechy. Spoveď je zázrakom, keď človek pritlačený svojou vinou až k zemi, odchádza povzbudený, vystretý a oslobodený. Ježiš to vymyslel skvele, keď nám dal spoveď ako miesto, kde môžeme zakúsiť zmierenie.

Blahoslavená Zdenka, naplnená Duchom pokánia. Čo je to Duch pokánia? Byť pokorným ako mýtnik. S pokorou prosiť „Bože, buď milostivý mne hriešnemu! A byť pripravený stále sa kajať. Tak ako mýtnik v Lukášovom evanjeliu. Nech nám Blahoslavený Zdenka, ktorá bola naplnená Duchom pokánia, vyprosuje pokorné srdce a správny postoj pred Bohom.